

זעת חקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה. והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

גליון מס': 354 פרשת: שמות שבת קודש כ"ה טבת תשפ"א (9 בינואר 2021 למניינם)

תל-אביב	16:33	17:33	ציאה	ר"ת
ירושלים	*16:17	17:32		
חיפה	16:20	17:31		
באר שבע	16:35	17:35		

*לנוהגים 40 דק' 15:57

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

המשא המרכזי

מורנו הרב חיים רבי שליט"א

צניעות וקדושה - היסוד לגאולה!

הוא צדיק. וכן כאשר יוסף הראה לאחיו שהוא מהול, הרי זה סימן שאכן זה יוסף אחיהם. ואם ישאל השואל, והרי לכאורה גם הגויים עושים ברית מילה, ובפרט בני קטורה (מבואר במצוות הלכות מלכים פ"ו), אם כן מה הראיה מכך שיוסף מהול, שאכן הוא אחיהם? אלא מבואר בזוהר הקדוש (פסוק ט"ז), שראו את הקדושה אצל יוסף הצדיק, וכמובן עיניים קדושות ראות קדושה... ובוז מיושב הקשר של ימי השובבי"ם עם תחילת פרשת שמות, שהרי העיקר והיסוד של ימי השובבי"ם הוא להקפיד וליזהר מאד לשמור על עניין הקדושה - שמירת העיניים, צניעות הנשים, וכן על כל הפרטים בדני טהרת המשפחה וזמן ההרחקה. וכן ליזהר כיצד לצאת לרחוב, וכיצד לקנות מכשירים נכונים אשר אין בהם חשש ליצר הרע של עריות, רחמנא ליצלן. וכמובן שיש ליזהר להשתמש רק בטלפון כשר למהדרין, ולברוח מכל מיני חששות ופעולות הגורמות לירידה רוחנית, חס ושלום. ואת כל זה רואים בפרשת שמות, שכאשר עם ישראל היו במצרים, הנשים הצדקניות הצילו את כולם, שמרו על טהרת המשפחה וזוהרו בזהירות גדולה מאוד שלא להתערב בגויים. וזו ההכנה לקבלת התורה, וזה הקשר של פרשת שמות לימי השובבי"ם הקדושים.

בימי השובבי"ם הקדושים גם אנחנו הגברים צריכים להתקדש ולהתעלות - להתקדש בבגדים, בכבוד ראש ובשמירת העיניים. וכן כשיוצאים לרחוב כשמוכרחים, יש לשקול בפלס אם הזמן מתאים, ובאיזה שביל צנוע יותר יש ללכת, וכן על זה הדרך, בבחינת "קדושים תהיו". ורואים לפעמים איך שגדולי ישראל וחסידים אמתיים, הולכים בחולצה ומכנסיים רחבים ומכובדים, ולא צרים והדוקים עד שהאיברים נראים ובולטים, וכמובן שזו גם בעיה בצניעות. ובחולצה, שהצווארון יהיה סגור עד למעלה (ענינה לא מעבד), ובשרוולים שיהיו מכופתרים עד כף היד. ובספר 'אור לציון-חכמה ומוסר' כותב דברים חמורים על חולצה קצרה, ע"ש. וזהו תיקון גדול וחיוזק קדוש, שהוא כהכנה להיות עובד ה' בקדושה. שבת שלום.

וכן הפסוק (ס"א, כ"א): "ויהי כי יראו המילדות את האלקים, ויעש להם בתיים", ומבואר במדרש רבה (פסוק א' אות טז) שכר יראה - תורה, כלומר, שפרה ופועה פחדו אך רק מה' יתברך, ולא שמעו כלל למלך מצרים, ועל כך קיבלו שכר על היראה מה' יתברך - תורה, דהיינו, שקיבלו בתי כהונה ובתי לוי, וזכו להוליד את משה רבינו ובצלאל שהיו בעלי תורה. וכן כאשר עם ישראל היו במצרים, עם כל הגלות הקשה, שהיו בתוך מ"ט שערי טומאה, עם כל זאת מבואר בזוהר הקדוש (שמות ק"ז, ט"ז), ששמרו דיני טהרת המשפחה בתוך מצרים הטמאה, לא נכשלו בעבירה עם הגויות שהיו שם, לא נכשלו באיסורי הפלה, וקיימו פריה ורביה תמיד בשלמות. וזה עזר להם לשמור על עצמם, ומשמים סייעו בידם לשמור על הקדושה, כדי שיזכו באמת, באהבה, בשמחה ובכוונה גדולה לקבלת התורה. וענין הקדושה, תחילתו עבודה וסופו מתנה (מס"י פ"ו).

כתוב בתורה (שמות ג, ט): "וילך איש מבית לוי, ויקח את בת לוי", פסוק זה מתייחס לעמרם שהיה גדול הדור, והחזיר את יוכבד לנישואין, ונולד משה רבינו ע"ה (עין סוטה י"ג), ומבואר בזוהר הקדוש (שמות ק"ז, י"ג), שעמרם היה עם-רם על כל רמים, ושמו ושם אשתו אינם מוזכרים בפסוק, משום שעשו הכל בצנעא, וגם שמטעמי צניעות אין ראוי להזכירם. וזו בעצם גמרא מפורשת (סוטה י"א), בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור, נגאלו ישראל ממצרים, ע"ש. ומבאר המהרש"א (ס"ג), שהיו צנועות במיוחד ומסייעות בפרנסה לבעליהן, וזכו על ידי כן להוליד במצרים דורות ישרים מבורכים, ע"ש. ומכאן נלמד שהיו באמת מעלות גדולות של צניעות וקדושה לישראל כשהיו בגלות מצרים.

וכן בפרשת ויחי, מסופר על יוסף הצדיק, שבירכו יעקב אבינו בברכת "בן פורת יוסף, בן פורת עלי עין, בנות צעדה עלי שור", ומבואר שם בתרגום עוזיאל, שהבנות במצרים צעדו על החומה והשליכו לעבר יוסף הצדיק תכשיטים ומתנות, ואילו יוסף לא הביט בהן כלל, ואותן בנות שיבחו את יוסף שהוא צדיק באמת. ומנין ידע כל זה יעקב אבינו ע"ה? אלא שבאמת כאשר יעקב הסתכל בתוך עיניו של יוסף, ראה את הקדושה שבהן, וידע שאכן זה אמת שיוסף

בשעה טובה כולנו זוכים השבת, פרשת שמות, להתחיל מחדש את חומש שמות. חומש שמות הוא חומש הגלות והגאולה, חומש האמונה וחומש של עשיית המשכן בארץ הקודש. וצריך להבין, בזכות מה זכינו לצאת ממצרים ולהיות עם סגולה? ועוד צריך להבין, מדוע באמת ימי השובבי"ם ועוז הדרם, מתחילים דוקא מפרשת שמות ולא מפרשה אחרת?

ובאמת שרש"י הקדוש בפרשתינו, מלמד אותנו שמה רבינו ע"ה בעצמו שאל: באיזה זכות יצאו עם ישראל ממצרים? וה' יתברך ענה לו (ג, י"ג): "תעבדון את האלקים על ההר הזה", כלומר, בזכות קבלת התורה בהר סיני, יש זכות לעם ישראל לצאת ממצרים, ע"ש.

וצריך להבין, הרי באותו זמן עדיין לא היתה קבלת התורה באופן מעשי, ובמציאות, עם ישראל אפילו לא ציפה ולא חשב עדיין על קבלת התורה, אם כן כיצד דבר זה נחשב להם כקבלת התורה ממש? והן אמת שחז"ל הקדושים מלמדים אותנו (תענית ט"ז), שהמקבל על עצמו תענית, נחשב לו כאילו התענה, והיינו שהקבלה הרי היא כמעשה, מכל מקום כאשר עם ישראל היו במצרים, ולא היו קבלות ולא כלום, ואדרבא, היו נמצאים בשערי טומאה, אם כן כיצד קבלת התורה שבעתיד מועילה לגאול אותם?

ויתכן לבאר, שבאמת עם ישראל היו עדיין רחוקים מאוד מקבלת התורה, אבל כמו שכאשר מקבלים קבלה על עצמנו, זה עושה רעש גדול בשמים, והרי זה כעין מחשבה טובה שמצטרפת למעשה - ואפילו כאשר המחשבה היא בלב בלבד, כבר יש כאן דין של קבלה, והישועה בדרך (עין מהרש"א תענית ט"ז) - ממילא גם מצוות אחרות, קבלות נוספות וכובד ראש לפני ה' יתברך, הכל עולה למעלה ועושה רעש גדול בשמים, והרי זה כעין עת רצון לקבלת התורה בעתיד, והגאולה בדרך...

על הפסוק (שמות ג, כג): "ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה", מבארים הרמב"ן והאור החיים הקדוש, שעם ישראל צעקו לא רק צעקה אל ה' יתברך, אלא אף סתם צעקה של כאב מן העבודה, וגם זה עולה למעלה ונעשה כעין עת רצון לקבלת התורה.

אין מי שלא יכול להפוך את יומו למאושר

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

והעדיף את יום המנוחה על פני כל אפשרות הקלה אחרת. ומשום כך, מתעצמת השאלה בהבנת ההיגיון שבדבר.

והתשובה לכך, מורי ורבותי, מדהימה, מפעימה, מעוררת, מחזקת ומעניקה אור בהיר ומחודש על יום השבת בפרט ועל הלך ימי חייו של האדם בכלל, וכדלהלן:

כאשר מפחיתים שעות עבודה או לחילופין כאשר מורידים את רמת הקושי בעבודה, עדיין מוחו ולבו של העובד נטועים לאותו עבודה ולמוטל עליו בסיומה של הפסקה קצרה זו. מה שאומר שאין בה באותה הפחתה והפסקה זמנית את החופש אשר יכול לשבור את רצף ימי העבודה ולהעניק את השקט הנפשי המיוחל, לו זקוק האדם. לעומת זאת, כאשר מקבל הוא יממה תמימה בה לא מוטל עליו לעשות מאומה מלבד לנוח טוב, לאכול טוב, ועל הכל ללמוד טוב, אותה הפסקת פתע ארוכת טווח נותנת לאדם את האפשרות "לשכוח" את העמל והטורח המלווים אותו בכל שבוע ושבוע. ועל כך חשב משה רבנו, ובכך זכה גם לכוון לדעת עליון והטוב של הקדוש ברוך הוא.

מורי ורבותי, גם למי שנולד בבית ה"לא נכון" וזכה לשמוע מבוקר עד ערב קיטורים על העולם, מנהגיו ומנהיגיו, וגם מי שקם בבוקר אפרורי וקשה, לו ישכיל לייצר לעצמו ולו לרגע אחד את אותה שבת - שביתה אישית מוחלטת מהעמל ומהטורח ואפילו מהמחשבות המתרוצצות בראשו, ישכיל ויזכה להתחיל את יומו בפרט ואת חייו בכלל מחדש.

התנועות החיצוניות משפיעות על הפנימיות. מה שאומר שיש בך את הכח לשנות את הלך הרוח שלך על ידי תנועות גשמיות חיצוניות. אם תפתח בריקוד לקול צלילי שיר אהוב, תצליח להעניק לעצמך כמה דקות משוכחות של שבת קודש אישית. שביתה אישית מעמל היום המפרך, ושביתה אישית מהמחשבות ומצב הרוח השלילי בו היית שרוי עד לרגע זה.

באותה מידה אם תעצור את רצף יומך העמוס ותפצח בהלל לה' יתברך על הדברים הטובים אותם העניק לך - תודה על עצם בואך לעולם, תודה על הזכות שנולדת להיות יהודי בן העם הנבחר, תודה על הזכות להכיר את ה' יתברך, תודה על הדודים, הדודות, השכנים, האשה והילדים, ואפילו על מקור הפרנסה ולו המקרטע ביותר, וכך תעבור שלב שלב בחיך ותעניק בקול גדול לריבוננו של עולם את התודה האמתית. באופן כזה תשכיל להתנתק ממירוץ החיים הבעייתי ותמצא את עצמך מוקף בטובות עצומות שאף לא תוכל להבין במה זכית בהן.

כל הפסקה שכזו, וככל שתהיה חדה ובהירה, תגרום היא לעצור את מחול החיים הסוער ולהשכיל ולראות במבט אמתי ונכון יותר עד כמה הסיבות לדאגה, צער ולעצב אפסיות.

ואם כן נסכם זאת. שלושה יסודות מיישרים אדם שלא גדל בבית הישר ביותר, או אם שיעור קומתו לא קיבל את הגובה הנכון באותו בוקר:

הדבר הראשון, חיזוק באמונה בקדוש ברוך הוא, להבין עד כמה כולנו בידי והשגחתו מלווה אותנו יום יום ושעה שעה.

הדבר השני, להתבונן להודות בפירוט על הדברים הטובים להם זכינו מהיום בו נולדנו ועד עתה.

והדבר השלישי והאחרון, לצאת להפסקה חדה ממחול החיים, להעביר את הדקות הבאות בשיר טוב, במידת האפשר אף לפצוח בריקוד סוער. ולפתוח את השעות הבאות במסך חדש, נקי יותר, בריא יותר ומלא בשמחת חיים הרבה יותר.

ברכת הצלחה רבה לכולנו בשיפור חיינו האישיים ועל הכל - בחינוך דור העתיד בתחילת חייו ברגל ימין,

וברוכים תהיו!

שלום וברכה מורי ורבותי!

בשיחתנו הקודמת התחייבנו לדון ולפרט הפעם, מה יעשה אדם שנולד למשפחה אשר באופן קבוע ראו את העולם כבעייתי ומלא מהמורות, ויתרה מכך ראו את כל בני האדם כרעים, בעייתיים ונטולי מצפון?

עשינו זאת לאחר שהבהרנו שמצב הרוח שלך ושל רעייתך אמור להשפיע על ילדיכם במהלך כל שנות החיים, ואם תהיו כאלה שרואים את העולם כרע, מנוכר ואכזר, כך יראו ילדיכם את אותו עולם לכשיתבגרו. בדיוק כפי שבאותה מידה, אם תהיו 'אופטימיים' יותר ותראו את העולם כמדהים, יפהפה ומלא הזדמנויות, זהו העולם אותו יראו ילדיכם במהלך שנות חייכם הבאות.

מכאן נבעה השאלה: מה יעשה הבן אשר גדל במשפחה ה"לא נכונה" ולא יחטא? הרי הוא כבר נמצא בתוך מעגל האימה הזה, הוא כבר נתון בתוך עולם זר ומנוכר, ומשקפיו הכהות מראות לו את כל הסובב אותו בצבע שחור עד אפור כהה, היאך ניתן, אם כן, לצאת מזה?

שאלה זו נכונה גם לכל אחד מאיתנו, אף לו נולד למשפחה "הנכונה" וחיי ברי המזל בדרך כלל 'אופטימיים', שמחים ומאושרים. גם לאדם שכזה ישנם ימים בהם קם הוא "על רגל שמאל", אשר חשבון הבנק, תלוש המשכורת, המצב הבריאותי, שלום הבית או חינוך הילדים גורם לו להתחיל את היום באווירה קשה עד רעה. היאך ניתן להלבין יום שהתחיל בשחור? היאך ניתן להתמודד מול בעיה אמיתית ונכונה, אולם עם כל זה שלא להאפיל על כל סדר היום ומהלך החיים התקין?

ובכן, מורי ורבותי, התשובות לכל השאלות וכתמיד נמצאות בתורתנו הקדושה, ועל כולם בפרשת השבוע בה נשאלת אותה שאלה...

בני ישראל במצרים רואים והנה המלך הופך את עורו, ובמקום להיות מי שחב לעם היהודי את חייו ואת חיי הממלכה על כלכלתה ושאר 'פישפסקים' שבה, הופך הוא להיות האויב מספר אחד של העם. בין אם זה הוא, ובין אם המדובר הוא במחליפו כדעות חז"ל השונות, הרי שהוא רודף את העם הזה עד זוב דם ועד לניסיון להשמידו כליל.

משה רבנו שגדל בבית המלך "וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיְרֵא בְּסִבְלָתָם" (שמות ב, 6), פונה לאביו מאמצו, פרעה, ומציע לו לטובת העם היהודי, לטובת תפוקת העבודה שלו, מה שבעצם יהיה לטובת הממלכה המצרית, לייחד יום בשבוע בו ישבות העם ממלאכתו ויאגור כחות לשבוע נוסף של עבודת פרך. פרעה מסכים לכך, משום שהוא מבין כי כלכלתה של מצרים עלולה לפרוח ולשגשג יותר בעקבות יום מנוחה זה. אולם, משה רבנו, כשהציע את הרעיון, עשה זאת מתוך דאגה כנה לעמו המיוסר.

וכאן נשאלת השאלה - אם משה רבנו יכל לעמוד בפני פרעה ולקבל דרישה כלשהי למען העם, מדוע לא ביקש להקל מעליהם את עומס העבודה? או לחילופין - להמיר אותה בעבודות ובאתגרים נוחים יותר? הרי מן הסתם לו היינו שואלים את העובדים האם חפצים הם בהמשך עבודת הפרך בתוספת יום מנוחה, או לחילופין - לחלוקת יום המנוחה למשך כל ימות השבוע אם בהפחתת שעות העבודה היומיות או בהקלה על עומס העבודה, ודאי שהיו בוחרים בהקלה על פני יום המנוחה. ואם כן, מדוע לא חשב משה רבנו להעדיף אפשרות זו על פני בחירת יום המנוחה?

השאלה מתעצמת לאור זאת שכאשר הנחיל הקדוש ברוך הוא לעם ישראל את יום השבת, בחר הוא בדיוק את היום השביעי אותו בחר משה רבנו "וַיֵּצֵא אֶל אָחִיו וַיְרֵא בְּסִבְלָתָם" (שם טו, כט), ועל כך אנו מציינים בתפלה מידי שבת בשבתו "ישמח משה במתנת חלקו", ששמח משה בכך שזכה לכוון לרצון ה' יתברך ולבחור את יום המנוחה הנכון בעיניו. מה שאומר שבעצם ה' יתברך הסכים לעצתו של משה

ניכוי הוצאות ממעשר הכספים

שאלה: האם מותר להפריש מעשר כספים לאחר כל ההוצאות, וכגון שכר דירה, משכנתא, תשלום למעון של התינוק, קניות על המחיה ועל הכלכלה, וכן כל כיוצא בזה, או חובה להפריש מעשר כספים לפני כל ההוצאות?

תשובה: ראשית, מעשר כספים הוא דבר חיובי מאוד מאוד, ועל זה נאמר (משלי יא, 7): "וצדקה תציל ממוות", ובפרט שבזה הזמן ישנם הרבה צרות וסכנות בעולם וצריך הרבה ישועות, כך שהצדקה ומעשר הכספים - ובעיקר כשהם נעשים עבור החזקת התורה - שווים מיליונים! ויש בזה חובה קדושה לכולנו! ומפורש כן בשולחן ערוך (יו"ד סי' כמט סעי' א) שיעור נתינתה, אם ידו משגת יתן כפי צורך העניים, ואם אין ידו משגת כל כך, יתן עד **חומש נכסיו**, מצוה מן המובחר, ע"ש.

וכשם שצריך להחמיר בצניעות וקדושה כמה שיותר, כך יש להחמיר בצדקה ומעשר כספים כמה שיותר. וכידוע מהגר"א, שזו העזרה הראשונה לביטול הדינים והגזרות הקשות, "וצדקה תציל ממוות", כפשוטו ממש! ועל אחת כמה וכמה שהצדקה מצילה ממחלות, יסורים וצער גידול הבנים.

ומרן רבינו הגדול זיע"א האריך בזה (יו"ד ח"ג סי' עג, ובי"א ח"י יור"ד סי' נח ס"ק כט), ומסקנת הדברים כך הם: **לכתחילה** מי שזכה לאושר ועושר, יתן את כל המעשר לעניים ואביונים, לעמלי תורה ולישיבות הקדושות. **ומי שקשה לו**, רשאי לנכות מדמי המעשר את כלכלת בניו ובנותיו מגיל **שש שנים** ומעלה, וכן הוצאות התלמוד-תורה שלהם, כגון שכר לימוד, הסעות וכו'. אולם הוצאות להנאת ההורים, כגון חשמל, שכר-דירה, משכנתא, מחיה וכלכלה של ההורים, אסור לנכות מהמעשרות, משום שזה להנאתם ולטובתם. ובכלל זה השקעה בעסק מסוים, כגון קופות גמל וביטוחים, אין לנכות מהמעשרות, משום שזה להנאתם, וכאמור.

זה הכלל: **כל רווח כספי שההורים מקבלים להנאתם, חובה עליהם להפריש ממנו מעשר**. ומאידך, הוצאות העבודה, כגון תשלום השכירות של החנות, מס הכנסה, ניהול חשבון, וכל כיוצא בזה, מותר לנכות מכספי המעשר.

ואנכי עפר ואפר, במעשר כספים מחמיר מאוד! וכידוע מרבינו הרא"מ שך זיע"א, שאמר על עצמו: "כל ימי הפרשתי חומש, ומעולם לא חסר לי דבר (ועיין בשבט הלוי ח"ב סי' קלג).

חומש או מעשר?

שאלה: כאשר הבעל מבקש להפריש חומש כדין השולחן ערוך, ואילו אשתו מעדיפה להפריש רק עשירית, עם מי הצדק?

תשובה: אם וכאשר הבעל יפריש חומש, דבר זה יבוא על חשבון הבית, והיינו שיצטרכו

מחמת כן לצמצם פה ושם בהוצאות הבית, והאשה תהיה בצער מכך, יפריש רק עשירית בלבד. והסיבה לכך היא, משום שלבעל יש חיוב לתת לאשתו כסף לפרנסת הבית בעין יפה ובלב שמח, וזהו חיוב שהתחייב הבעל בכתובה מהרגע שנישא לאשתו. ויש סברא בפוסקים שבכל יום ויום חל חיוב המזונות של אותו יום (בי"א ח"ג אב"ע סי' טז ס"ק טו).

אבל כאשר יש בבית שפע, וכל צרכי האשה מסודרים ומתוקנים בעין טובה, יכול הבעל להפריש חומש לכתחילה. ובלבד שיעשה כן בחכמה, כעין סוד צבאי - "סוד ה' ליראיו, ובריתו להודיעם" (תהלים כה, 7) - ושלוש על ישראל.

תפלה על מציאת זיווג

שאלה: מאיזה גיל ראוי לבחור להתפלל על זיווגו? ועל מה ראוי להתפלל?

תשובה: עד גיל הנישואין יש לבקש תמיד אך ורק תורה ויראת שמים. מגיל הנישואין, כשמרגיש באמת שהוא **רוצה** לישא אשה, אז יתחיל להתפלל על אשה אשת חיל יראת ה', ממשפחה טובה המכבדים תורה. וגם לכיין ולבקש שיהיה עורה חומרית וגשמית של כסף וכו', כדי שיוכל להמשיך בהתמדה בלימוד התורה.

ויהי רצון שתזכה להיות בן תורה, אוהב תורה ועובד ה' בשמחה בזכות שתשאף אך ורק לתורה, ותשנא את המודע, את הכבוד ואת החיצוניות, ותרגיש תמיד **"כי הכל הבל"** (קבלת ג, יט).

ההתייחסות הנכונה למי שמשבח אותי

שאלה: נפשי בשאלתי, כיצד צריך אדם להתנהג כאשר משבחים אותו על עבודת ה' שלו, ו"היראת שמים" שלו, האם צריך לומר תודה, האם להתבייש, האם לתרץ שאנחנו לא?

והאם ראוי לאדם לשבח את חבריו על עבודת ה' שלו, ועל ההתמדה שלו בלימוד, או שאסור משום שבזה הוא מכניסו לנסיון של גאווה וכו'?

תשובה: מותר לך להעריך ולשבח אותם על כך שהם מכבדים ומשבחים אותך, ולהוסיף ולומר להם "תודה רבה, אולם יש לי עוד הרבה עבודה להתקדם כרצון ה' יתברך". ולהתאמץ שלא נבוא לידי גאווה, חס ושלוש. הרגשה טובה וסיפוק נפשי, זו לא גאווה.

הכל בידי שמים, חוץ מיראת שמים

שאלה: במהלך אירוע מסוים שנכחתי בו, השמיעו את השיר: "ואפילו בהסתרה שבתוך ההסתרה בודאי גם שם נמצא ה' יתברך", וכולם רקדו ושמחו. ואמר לי שם חסיד אחד: "גם אם תעשה עבירות, זה משמים. לכן אל תפחד ואל תתייאש, תעשה תשובה, וה' איתך". האם נכון לומר כך?

תשובה: חס ושלוש, אסור לומר כן. הרי כבר אמרו חז"ל הקדושים (בבב"א): הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. ומי שעשה

עבירה, בודאי שמשמים ניסו אותו, וגם נתנו לו את הכוחות להתגבר, אלא שהוא התעצל ונכשל, ולא שמר על עצמו. וכמו פלטי בן ליש, שעמד בנסיון ולא נכשל במיכל בת שאול. וכן בועז בנעמי (עי' סנהדרין יט:). וכן יוסף הצדיק שעמד בנסיון משמים, וברח מהתועבה אשת פוטיפר. וכן בתנורו של עכנאי (בבב"א מ"ג ע"ב), שהיה זה נסיון משמים (עי' שיטה מקובלת טס). וכן יכניה מלך יהודה, שנזוהר בדיני טהרת המשפחה בבית הסוהר של

בבוכנצר (מדרש רבה ס"פ מ"א ע"ב).

לעמוד בנסיון זה הכח הגדול של עובד ה'! ורבנו הקדוש האריך לבאר בליקוטי מוהר"ן (ח"א אות ט), את המושג הסתרה שבתוך ההסתרה. וכתב שם שהכוונה בזה היא, שמשמים נותנים לו את החיות והכח לעשות את מה שהוא רוצה, והוא אינו מרגיש שמנסים אותו משמים. וזו הסתרה שבתוך ההסתרה, שמשמים מסתירים ממנו שמנסים אותו, וגם את ההסתרה מסתירים ממנו, ע"ש. וכן גם בספר התניא הקדוש זיע"א (אגרת הקודש אות כה) מבואר על שמעי שקילל את דוד המלך ע"ה, שזה משמים, והיינו שהיה לו כח בלבו ובמוחו מה' יתברך לעשות את מה שעשה, ואם ה' יתברך היה משתק אותו, לא היה יכול לקלל כלל ועיקר, ואף על פי כן זה בהסתרה. אולם על עצם העבירה שמעי חייב מיתה, משום שלא עמד בנסיון. וכך היה, שהרגו שלמה המלך ע"ה, כידוע.

בסיכום: הכל משמים, גם הכח לזוז ולעשות מה שרוצים, אולם עצם העבירה היא נתונה בידי האדם, וחייב הוא לתת דין וחשבון, ולחזור בתשובה על עצם העבירה, ועל כך שלא עמד בנסיון, ולא הרגיש בשעת העבירה את ה' יתברך. וזה שאמר רבנו זיע"א: **"אני עומד"**, והבן.

החיזוק באהבת ישראל גורם לשמוח בשמחת החברים

שאלה: איך אפשר באמת לשמוח בשמחת החברים בכל מיני דברים, וכגון שחבר זכה להתקבל לעבודה טובה, או שהתחתן בשעה טובה, או שקנה רכב חדש, או שקיבל כסף בירושה, הן וכיוצא בהן?

תשובה: להתחזק הרבה באהבת ישראל. ויחשוב לעצמו אילו היה זה בנו או אחיו או אביו, הרי לא היתה כאן לא קנאה ולא שנאה, אלא רק שמחה גדולה. ועל ידי מחשבות כאלו, ישמח תמיד לומר לחברים מלה טובה ומלות חיבה. ויכוין באמת לשם שמים, לחזקם, לעודדם ולשבחם. וזאת משום שכל מה שיש לחברים שלו, זה מתנה משמים. ואם אינו שמח בשמחת החברים, הרי זה כאילו שהוא מהרהר על מה שעושה ה' יתברך בעולמו.

ודע, כי האמונה היא היסוד של כל החיים תמיד.